

Գ. ԳՐՅՈՒՆՎԱԼԻ

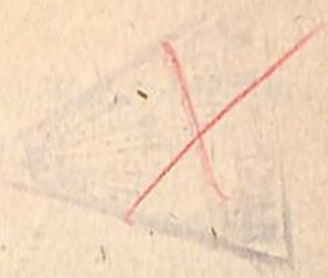
Մ Ո Պ Ր Ը

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԵՄ ՄՂՎՈՂ
ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1937

Գ. ԿՐՅՈՒՆՎԱԼԻԴ

9(4)2
9

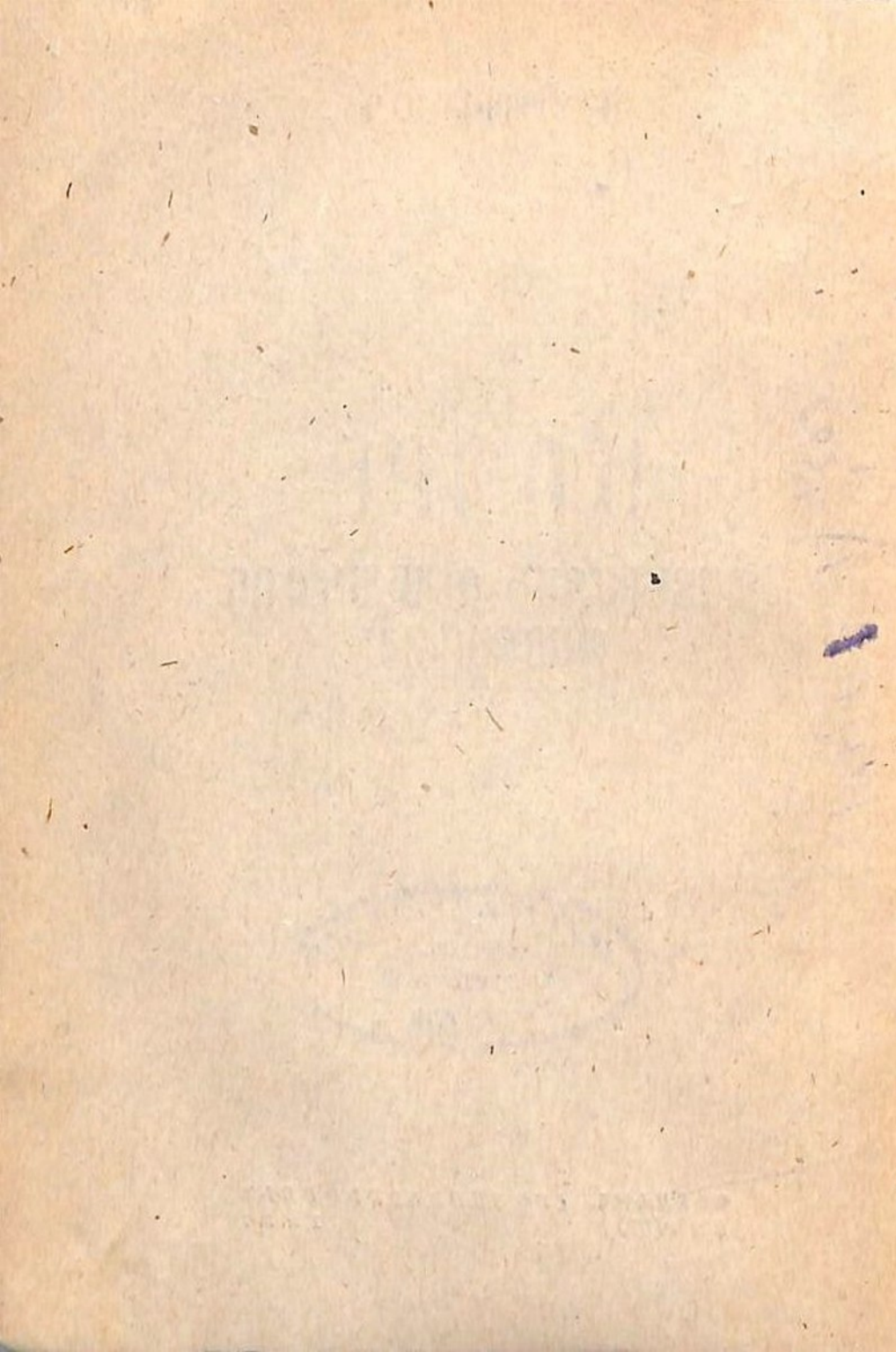

~~1990~~ A I
4582

Մ Ո Պ Ր Ը

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԵՄ ՄՂՎՈՂ
ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ՅԵՎ ՍՊԻՏԱԿ ՏԵՌՈՐԸ

«Պատերազմը կարող ե բռնկել անսպասելի կերպով...» — ասաց ընկեր Ստալինը ամերիկական մամուլի ներկայացուցիչ Ռոյ Հոուարդի հետ ունեցած զրույցում 1936 թվի մարտի 1-ին: Նոր համաշխարհային հրդեհի, նոր իմպերիալիստական պատերազմի բռնկման վտանգը շատ մեծ է: Իմպերիալիստները տենդոտ կերպով զինվում են: Գիշեր-ցերեկ աշխատում են սազմական գործարանները, բորսաներում անընդհատ բարձրանում է սազմական ձեռնարկությունների ակցիաների դինը:

Մի շարք յերկրների կառավարությունների գլուխն են կանգնած Ֆաշիստները, պատերազմի բացահայտ հրձիգները: Տեական ճգնաժամը խիստ սրել է պայքարն իմպերիալիստների բանակի ներսում: Գերմանական Ֆաշիզմը ցինիկական բացահայտությամբ պատերազմի յ պատրաստվում: Հիտլերյան Ֆաշիզմը Գերմանիայի ամբողջ տնտեսությունն ի սպաս է դրել իմպերիալիստական նոր պատերազմ, հատկապես Սորհրդային Միության դեմ ուղղված պատերազմ պատրաստելու գործին:

Կոմինտերնի 7-րդ կոնգրեսն այսպես բնորոշեց գերմանական Ֆաշիզմի դերը. «գերմանական Ֆաշիզմը հանդիսանում է իմպերիալիստական նոր պատե-

բազմի գլխավոր հրճիղը և հանդես և գալիս իբրև
միջազգային հակահեղափոխութեան հարվածային բը-
նունցք»:

Հիտլերյան կառավարութիւնն ընդհանուր գինւո-
րական ծառայութիւն և մտցրել և մեծացրել և բա-
նակի կազմը, ընդարձակել և ողանավատորմը և տան-
կային գումարտակները: Փաշխատական Գերմանիան
Լոկառնոյի պայմանագիրը վերածեց թղթի մի կտորի
և 1936 թվի մարտի 7-ին զորք մտցրեց ապառազմա-
կանացված Հռենոսյան մարզը:

Մանր թնդանոթների և զնդացրային ջոկատների
դղիւղը Հիտլերի գրաված մարզերում, ժամանակա-
կից 'ազմական անբողոքներն ողանավերի իրենց
ստորերկրյա սրահներով, բետոնապատված պահեստ-
ներով և բենզինի պահեստարաններով— ակնհայտ-
բն վկայում են այն մասին, վոր Հիտլերը ձգտում
է իրադործել պատերազմի իր քաղաքականութիւնը,
վոր նա աղաբարբել եր «Իմ պայքարը» գրքում: Այդ
գրքում նա Գերմանիան կոչում է «տարածութիւն
չունեցող ժողովուրդ», վոր պետք է նվաճի նոր յեր-
կըրներ: «Իմ պայքարը» գրքում Հիտլերը գրում է.

«Բայց յերբ մենք ներկայումս խոսում ենք նոր
հողերի մասին Յեվրոպայում, ապա մենք կարող ենք
առաջին հերթին նկատի ունենալ միայն Ռուսաստա-
նը և նրա իշխանութեան տակ գտնվող ծայրերկրային
պետութիւնները: Ճակատագիրն ինքն է ասես մատ-
նանչում այդ ուղին»:

Գերմանական թանակը ներկայումս զգալիորեն ա-
վելի ուժեղ է, քան 1914 թվին, համաշխարհային իմ-

պերիալիստական պատերազմի սկզբին: Այն ժամանակ
դերմանական բանակի թիվը հասնում էր 800.000 հո-
գաւ: Ներկայումս նա առնվազն յեռասպառկվել է և հաշ-
վում է վոչ պակաս, քան 2.900.000 հոգի ըստ գեր-
մանական Փաշխտների պաշտոնական տվյալների.
այստեղ մտնում են պահնորդական վոստիկանության
ջոկատները, ռազմականացված Փաշխտական կադ-
մավորումները, դրոհային (CA) և պահնորդական
(CC) ջոկատները, տեխնիկական շտապ ոգնությու-
նը:

Սրա վրա պետք է ավելացնել նաև աշխատանքա-
յին ճամբարներում ռազմական ուսուցում անց-
կենդ յերիտասարդությունը (ռազմական ուսուցումն
աշխատանքային ճամբարներում հարկադրական կար-
գով ընդգրկում է ամբողջ յերիտասարդությանը):

Փաշխտական ռազմական տեսաբանները, գալիք
պատերազմը կոչում են «համապարիպկ պատերազմ»
(„Totaler Krieg“):

Փաշխտները ձգտում են պատերազմի պատրաստ-
ման գործի մեջ քաշել ամբողջ ազգանակչությանը.
Հիտլերյան Փաշիզմի պատերազմական պատրաստու-
թյունների հետ ձեռք-ձեռքի յե ընթանում չտեսնված
չովինիստական պրոպագանդը ազգարնակչության մեջ
և ռասայական ուժեղ հալածանքը՝ դերմանական ժո-
ղովրդին վոգեվորելու և ռազմական նոր հաշիչով հա-
մակելու նպատակով:

Յերկրում տարածվող աշխարհագրական քարտեզ-
ները պատկերացնում են մեծացած Գերմանիան (grös-
seres Deutschland): Նրա մեջ մտցվում են
Ալստրիան, Չիլիցերիան, Չեխոսլովակիայի մի մասը,

Լեհական Սիլեզիան, Դանցինգը, Հոլանդիան, Դանիան,
Շվեդիան, Ելլաս-Լոթարինգիան, Եյսլեն-Մալմեդին:

Գերմանական Փաշիզմը սպառնում է փոքր յեր-
կըրներին և ժողովուրդների անկախությանը:

Գերմանական Փաշիստական զործակալները տեն-
դոս կերպով աշխատում են Գերմանիայի սահմանա-
կից յերկրներում և Բալկաններում, ստեղծելով Փա-
շիստական միություններ, վորոնք համակրում են
այդ յերկրներին միացմանը Հիտլերյան Գերմանիա-
յին:

Պայքարը նոր դադութների համար, աշխարհի նոր
վերաբաժանման համար, պայքարը Խորհրդային
Միության դեմ հանդիսանում է Հիտլերյան Փաշիզմի
պիտիւոր նպատակը:

«Գերմանական Փաշիստների ամանտյուրիստական
պլանները չափազանց հեռու յեն տարածվում և ռազ-
մական ուննչ նկատի ունեն, Ֆրանսիայի դեմ, նրանք
նկատի ունեն Չեխոսլովակիայի բաժանումը: Ալստ-
րիայի աննքսիան, Մերձբալթյան յերկրների ինքնու-
րույնության վոչնչացումը, յերկրների, վորը նրանք
ձգտում են պլացդարմ դարձնել Խորհրդային Միու-
թյան վրա հարձակվելու, Խորհրդային Ուկրաինայի
անջատումը ԽՍՀՄ-ից: Իրանք իրենց համար դա-
յութներ են սահանջում, ձգտելով տրամադրություն-
ներ բորբոքել հոգուտ համաշխարհային պատերազմի՝
ուշխարհի նոր վերաբաժանման համար»^{*}): Այսպես է

^{*} Գոմինտերնի VII կոնգրեսի ըննաձևերը: Կուսկրատ
1935 թ. էջ 26, 27:

ընտրուած Կոմիտեանի 7-րդ կոնգրեսը հիտլերյան կառավարութեան ռազմական նպատակները :

Պատերազմական վտանգի մյուս ոջախը գտնվում է Հեռավոր Արևելքում : Ճապոնական զինվորականութունը տենդոտ կերպով զինվում է : Գրեթէ ամեն որ մամուլում հաղորդագրութուններ են յերևում այն մասին, վոր ճապոն-մանջուրական ջոկատները հարձակվում են Մոնղոլական ժողովրդական հանրապետութեան և մեր սոցիալիստական հայրենիքի տերիտորիայի վրա : Ճապոնական զորքերն ավելի ու ավելի խորն են թափանցում Չինաստան : Մանջուրիայի աննեքսիային հետևեց հյուսիսային-չինական մարտերի գրավումը : Ճապոնական իմպերիալիզմը կառուցել է ղեպի խորհրդային սահմանները տանող ստրատեգիական նոր ճանապարհներ : Վերջին գումարման ճառնական պարլամենտը 48 միլիոն իեն *) հատկացրեց ողանավատորմի վերակազմութեան համար : Չիֆույում, Կորեայում և Ֆորմոզա կղզում նոր բազաներ են ստեղծված ողանավատորմի համար :

Իտալական Ֆաշիստներն արյունահեղ, բնաջնջող պատերազմ մղեցին հարեչական ժողովրդի դեմ : Անպաշտպան քաղաքներն ուժակոծվեցին և հողին հավասարվեցին : Հարեչստանի խորը թիկունքը թափանցած հզոր ուժակիրները վիթխարի տարածութուններ թունավորեցին թունավոր գազերով և բազմաթիվ հրդեհներ առաջացրին դյուղերում և հիվանդանոցներում :

*) 1 յինը մոտ 1ա. 50 կ. եւ

Իմպերիալիստներն ուժեղացնում են ռազմամթերքի արտադրութիւնը, ստրատեգիական նոր ճանապարհներ են կառուցում, ողանալատորմերի համար քաղանք են ստեղծում և այլն:

Իմպերիալիստական յերկրներում թիկունքի պատրաստութիւնն և կատարվում միաժամանակ: Հուսալի թիկունքը յուրաքանչյուր պատերազմում հանդիսանում և պատերազմող պետութեան գլխավոր հենարանը: Առաջվա պատերազմներում եւ բոլոր միջոցները ձեռք եյին առնվում պարենի և ռազմամթերքի անխափան մատակարարումով բանակն ապահովող հուսալի թիկունք ստեղծելու համար: Առանց այդպիսի հուսալի թիկունքի՝ պատերազմ վարել անհնար է:

Հատուկ նշանակութիւնն է ստանում ազդաբնակչութեան իդեոլոգիական մշակումը, ռազմական պրոպագանդը, ազդաբնակչութեան մեջ շովինիստական զգացմունքները հրահրելը, սպիտակ տեռորի ողնութեամբ բանվոր դասակարգին սանձահարելը:

Կուսակցութեան 17-րդ համագումարում ընկեր Ստալինն ասաց. «Շովինիզմը և պատերազմի պատրաստումը, վորպես արտաքին քաղաքականութեան հիմնական տարրեր, բանվոր դասակարգի սանձահարումը և տեռորը ներքին քաղաքականութեան բնազավառում, վորպէս անհրաժեշտ միջոց ապագա ռազմաճակատների ամրացման համար, — ահա թե ի՛նչն է առանձնապէս զբաղեցնում այժմ ժամանակակից իմպերիալիստական քաղաքագետներին»*):

*) Ընկեր Ստալինի հաշվետու զեկուցումը ՀամԿ(բ)Կ XVII համագումարում: Սղագրական հաշվետվութիւն, Կուսհրատ, 1934թ. էջ 11:

Անողորմ սպիտակ տեռորի ոգնութեամբ իմպերիալիստները ձգտում են դեռ «խաղաղ ժամանակ» ջախջախել և բնաջնջել այն բոլոր ուժերը, վորոնք դեմ են դուրս գալիս պատերազմին: Ահա թե ինչո՛ւ սպիտակ տեռորն առանձին կատարութեամբ հարձակվում է իմպերիալիստական պատերազմի ամենահետևիցութունների վրա: Ահա թե ինչո՛ւ իմպերիալիստական բուրժուազիան ձգտում է տեռորի ոգնութեամբ ջախջախել բոլոր բանվորական կազմակերպութիւններին և վոչնչացնել պրոլետարիատի առաջնորդներին: Ահա թե ինչո՛ւ նոր պատերազմի ամենաակտիվ պատրաստման եպոխայում «... ֆաշիզմը դարձել է ներկայումս ամենամոդայական սպրանքը բուրժուական մարտնչող քաղաքագետների մեջ» (Ստալին)*):

Փաստերը վկայում են այն մասին, վոր սպիտակ տեռորն առավելագույն ուժգնութեամբ մոլեգնում է վողջ աշխատավոր ազգաբնակչութեան դեմ հենց այն յերկրներում, վորոնք պատերազմի հրձիգներն են, — Գերմանիայում, Ճապոնիայում և նրա գաղութներում, Ֆրանստական Իտալիայում, վորն իր տիրապետութիւնն է հաստատել Հարեչստանում հարեչական փողովրդի դեմ արյունոտ, գիշատիչ պատերազմ մղելու ճանապարհով:

Սպիտակ տեռորը պատերազմի անապարհ է մաքրում և հանդիսանում է իմպերիալիստական պատերազմի պատրաստման յեղանակներից, միջոցներից մեկը:

*) Նույն տեղում:

ՍՊԻՏԱԿ ՏԵՌՈՐԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑ Ե

Փաշխատական Գերմանիայում սպիտակ տեռորը պատերազմի ինտենսիվ պատրաստութեան առնչութեամբ ավելի ու ավելի սանձարձակ և անողորձ ձևեր է ստանում: Զինվորական ծառայութիւնն մտցնելու ժամանակից նորանոր տասնյակ հազարավոր հեղափոխական բանվորներ, դյուղացիներ, ինտելիգենցիայի և միջին խավերի ներկայացուցիչներ Փաշխատների կողմից յենթարկվում են փորձութիւնների և ծեծի, նրանցից շատերը տարվում ու նետվում են տաժանակիր աշխատանքի և համակենտրոնացման ճամբարները, շատերը դադանաբար սպանվում են:

Գերմանական ռայխսպիւլերն ապառազմականացված մարդերը մտնելուց առաջ ձերբակալվեցին հազարավոր բանվորներ հակաֆաշիզմի կասկածով (հատկապես պաշտպանութեան դժով աշխատողներից): Հիչեցնենք 628-ի մասսայական դատավարութիւնը Վուպերտալում: Մեղադրյալների մեծ մասը վերցված էր պաշտպանութեան դժով աշխատող ձեռնարկութիւններում՝ քիմիական, մետաղաձուլման և արհեստական մետաքսի ձեռնարկութիւններում աշխատողներից: Դեռևս նախաքննութեան ժամանակ 11 հակաֆաշիստ մեղադրյալներ սպանվեցին. դրանք էյին՝ Գիլբախտը, Երելխտը, Կրամերը, Կրեմերը, Կրեյնկենբաումը, Մեր-

տինը, Մուտը, Պիկարը, Շեֆֆելը. Շտեյնը և Վատերմանը: Այդ դատավարությունը, այդ դատաստանը ուսյալների զորքերն ապառազմականացված մարզը մտցնելու նախապատրաստումն էին:

Արհեստակցականորեն կազմակերպված 628 բանվորների Վալպերտալյան մասսայական դատավարության իմաստը ամբողջ Փաշխտական Գերմանիայում կատարված բազմաթիվ մասսայական ձերբակալությունների նշանակությունը բաց է արված գերմանական Փաշխտական «Անդերֆ» թերթի 1936 թ. մարտի 8-ի առաջնորդող հոդվածում: Այդ հոդվածում ի միջի այլոց ասված է.

«Մի՞թե մենք, վորպես միամիտ յերագողներ, անպաշտպան կթողնենք մեր քիմիական գործարանները Լեյբոկուզենում, Գեխտտում, Ելբերֆելդում, (Վուլպերտալ), պայթուցիկ նյութերի մեր նոր, ժամանակակից գործարանները, — այս ամենը, վոր կենսականորեն անհրաժեշտ, անփոխարինելի յե վոչ միայն մեր զորքերի, այլև մեր անվտանգության համար»:

Փաշխտական մամուլը պարզ կերպով ցույց է տվել, վոր մասսայական դատավարություններն ու մասսայական ձերբակալությունները ծառայում են ապառազմական արտադրությունն «ապահովելու» համար, կոչված են վորպես «պաշտպանություն» ծառայել Փաշխտական Գերմանիայի պատերազմական ուժեղ պատրաստությունների համար: Դրանումն է նրանց նպատակը: Այդ նույն նպատակի համար է ստեղծված նաև

համակենտրոնացման ճամբարների ցանցը, վոր ձգվում է Գերմանիայում արևելքից արևմուտք և հյուսիսից հարավ, վորն ապահովում է թիկունքի «անհուսալի» տարրերի մեկուսացումը:

Վերջին շաբաթներս ամբողջ Գերմանիայում տեղի ունեցան նոր մասսայական ձերբակալություններ: Կազմակերպված են նոր մասսայական դատավարություններ բազմաթիվ ձեռնարկությունների բանվորների և ծառայողների ամբողջ կազմի դեմ Համբուրգում, Շտուտգարդում, Յեյտցում և Գերմանիայի ուրիշ քաղաքներում, նրանց մեղադրելով հակաֆաշիզմի մեջ: Այդպիսի դատավարությունների ճանապարհով հիտլերյան ռազմական քաղաքականությունն աշխատում է ձեռնարկություններից մաքրել և արմատախիլ անել բոլոր նրանց, ովքեր ձգտում են խաղաղության պահպանմանը:

Դասակարգային պայքարին մասնակցելը Գերմանիայում դիտվում է վորպես պետական դավաճանություն և հաճախ պատժվում է մահապատժով: Բանվորների ամբողջ խմբեր Եսսենում յեղած Կրուպի գործարաններից բռնված են «լրտեսության» կասկածով: Վոչ վոք չգիտե, թե նրանք ո՛ւր անհետացան: Հարազատներին արգելում են տեղեկանալ, թե վորտե՛ղ են գտնվում նրանց ամուսիններն ու վորդիները:

Այս բոլոր փաստերը դալիս են ասելու, վոր ինչքան ավելի յե գերմանական Փաշիզմը մոտենում իր նպատակին— նոր պատերազմին, այնքան ավելի անողոք է դառնում տեռորը, վոր նա թափում է գերմանական բանվոր դասակարգի գլխին:

Ճապոնական իմպերիալիզմն ուժեղացրել է հալածանքը «Վտանգավոր մտքերի» դեմ: Որենքի հիման վրա կատարարա՞ն հալածում են վոչ միայն կոմունիստներին, այլև բոլոր նրանց, ովքեր դեմ են տրամադրված դիշատիչ պատերազմին: «Վտանգավոր մտքերի» դեմ ուղղված որենքի առաջին պարագրաֆը մահապատիժ կամ ցմահ տաժանակիր աշխատանք է նախատեսում այնպիսի կազմակերպութան պատկանելու համար, վորը ցանկանում է դավաճանել ազգային քաղաքականութանը: Զինվորական որենսդրքի 36-րդ պարագրաֆը մահապատիժ է նախատեսում բանակում հակապատերազմական պրոպագանդ մղելու համար:

«Վտանգավոր մտքերի» վերաբերյալ որենքի հիման վրա ճապոնիայում ամեն որ ձերբակալվում են 500 հոգի: Ըստ պաշտոնական տվյալների, ճապոնական բանտերում 1935 թվի մարտի 15-ին հաշվվում էր «Վտանգավոր մտքերի» կասկածով ձերբակալված 23—24 հազար աշխատավոր: Բանակում զինվորների ամենախոքը յելույթը պատերազմի դեմ անխնա ճընշվում է սպաների կողմից տեռորի, բռնավարություն և մահակի կարգապահության ուղնությունը:

Սխտ հսկողություն է հաստատված ճապոնական զինվորների՝ ազգաբնակչության հետ ունեցած հարաբերությունների վրա: Զինվորների նամակազրույթյունը հարադատների հետ դտնվում է վերահսկողության տակ: Հարադատների այցելության ժամանակ զրույցը թույլ է տրվում միայն սպաների ներկայությամբ:

Ռազմական գործարաններում շարունակ բանվորներին ձերբակալություններ են կատարվում հակապատերազմական սլոպազանդի համար: Բանվորների գործադուլային սլոպարն անգլիոյնն ճնշում են վոստիկանական ջոկատների և Փաշխտական բանդաների իզնությամբ:

Սպիտակ տեռորն ե՛լ ավելի անողոք և սանձարձակ կերպով է մոլեղնում ճապոնական դադութներում և գրավված մարզերում— Փոքմոզա կղզում, Կորեայում, Հարավային ծովի կղզիներում, Կլանտունյան թերակղզում և հատկապես Մանջուրիայում և Հյուսիսային Չինաստանում: Այստեղ ռազմա-Փաշխտական ճապոնիայի պատերազմական պատրաստության անբաժան մասն են կազմում մասսայական ձերբակալությունները, պատժիչ արչավախմբերը, ամբողջ գյուղերի և մարզերի ավերումը:

Ճապոնական իշխանությունները Մանջուրիայի ազգաբնակչությանն ամենասոսկալի փորձությունների յեն յենթարկում, վորպեսզի ճնշեն ճապոնական զինվորականության հաստատած ռեժիմին ցույց տրվող ամեն մի դիմադրություն: Ձերբակալվածներին կախ են տալիս մատներից ու վոտքերից և ծեծում են մլտրակներով, ազդերի միջև յերկաթյա զնդակներ են խրում, միզանցքի մեջ խողի մազ են մտցնում, սղպեղաջուր են լցնում քիթը, դանդաղ աչրում են խարույկի վրա մինչև մահանալը: Մասսայական տանջալի մահապատիժներն ամենորյա յերևույթ են հանդիսանում Մանջուրիայում և Հյուսիսային Չինաստանի

մարդերում, վորոնք ոկուպացիայի յեն յենթարկված ճապոնական զորքերի կոշմից:

Սորհրդային Միությանը սահմանակից պետություններում սպիտակ տեռորն առանձնապես անողոք է, վորովհետև պատերազմի Փաշխտական հրձիղներն առանձնապես աշխատում են «անվտանգ» դարձնել այդ մարդերը և այնտեղ ջախջախել չազարնակչության ամեն մի դիմադրութունը ռազմական պլաններին:

Վերցնենք, որինակ, Լեհաստանը: Վարչավայրում և Լվովում աշխատավորները վրա բացված կրակոցները ցույց տվին ամբողջ աշխարհին ռազմական տեռորը, վորն որեց-որ ուժեղանում է Լեհաստանում: Սորհրդային Միությանը սահմանակից լեհական մարդերում, Արևմտյան Բելոռուսիայում և Արևմտյան Ուկրայինայում, փաստորեն պաշարողական դրություն է տիրում: Պատժիչ արշավախմբերը տեղական չազարնակչության դեմ, գնդակահարությունների, բռնությունների, փորձությունների ուղեկցությամբ, համատարած յերևույթ են դարձել: Այսպես կոչված «ծայրերկրները» (Արևմտյան Բելոռուսիայի և Արևմտյան Ուկրայինայի) բնակիչները, բանտարկության ժամկետը լրացնելուց հետո, արտաքսվում են հայրենի մարդից. նրանց ուղարկում են մեծ մասամբ Լեհաստանի արևմտյան սահմանադիտիսը (Պոմերանիա, Պոզնան): Արտաքսվածներն իրավունք չունեն ուրիշ տեղ ապրելու: Նրանք իրավունք չունեն

Թողնել իրենց բնակավայրը նույնիսկ աշխատանք
փնտոելու համար: Արտաքսավածների գլխավոր մաս-
սան կազմում են բելոռուս և ուկրայինացի գյուղացի-
ները ԽՍՀՄ-ին սահմանակից մարզերից:

Այսպես, Գ. գյուղացին, մեկ հեկտար հողի «սե-
փականատեր», քաղաքական գործունեյության հա-
մար չորս և կես տարի բանտ նստեց հայրենի գյուղից
հեռու, լեհաստանի մյուս ծայրում: Տուն վերադառ-
նալով, նա հրաման ստացավ արտաքսվելու մասին:
Անդուժ հրամանը կատարելուց հրաժարվելու համար
նա նորից ձերբակալվեց իր 14 և 16 տարեկան վոր-
գիների հետ միասին: Գյուղացուն աքսորվայր ու-
ղարկեցին, ուր նա, աշխատանք չունենալով, տառա-
ցիորեն սովամահ է լինում: Սա մեկն է միայն շատ
դեպքերից: Այսպիսի ճանապարհով լեհական Փաշիգմը
հույս ունի իր ծայրերկրները դարձնել «հուսալի թի-
կունք» և «պատերազմի պիտանի»:

Արեւելյան Աֆրիկայում ծագած պատերազմի ա-
որնչությամբ Փաշիստական տեռորն Իտալիայում
անհավատալիորեն սրվեց: Ամբողջ իտալական ժողո-
վուրդը տառապում է իտալո-հարեչական պատերազ-
մից: Զինվորական և արտակարգ դատաքանները մո-
լեգնում են պատերազմի հակառակորդների դեմ:

Չեռնարկություններն Իտալիայում ուղմականաց-
ված են: Այն զինվորներին, վորոնք հրաժարվում ե-
յին ճակատ գնալ, զնդակահարում եյին: Ազգային

փոքրամասնությունների շրջաններում, առանձնապես
Վենետիկ-Չուլիա նահանգում և Տիրոլում, արտա-
կարգ դրություն է մտցված:

Հաճախ ծագող անկարգություններն ու աշխա-
տավորների յեւույթները պատերազմի դեմ անողոք
կերպով ճնշվում են:

1936 թվի փետրվարի 2-ին անկարգություններ
ծագեցին իտալական «Կոնտե Վերդե» շոգենավի վրա,
վորը 3000 զինվոր էր փոխադրում պատերազմական
դործողությունների արևելյան-աֆրիկյան ճակատը.
Ընդ վորում 40 զինվոր զնդակահարվեցին սպաների
ձեռքով, նրանց զիակները ծով նետվեցին:

12 իտալացի զինվոր ճակատում, հրաժարվելով
տանկի վրա նստել, զնդակահարվեցին: Տրիեստում
ուսանող Վիտչիչն ու բժիշկ Կաստելիչը ձերբակալվե-
ցին և սպանիչ կլիմա ունեցող կղզիներն աքսորվեցին
«արտասահման մեկնելու դիտավորության» համար:
Տասնյոթ տարեկան ուսանող՝ Բիչիչիկցի Վիցելը 5
տարվա աքսորի դատապարտվեց սլովենական յերգ
յերգելու համար:

Բավենագոյի յերկու զինվոր, ցանկանալով հրա-
ժեշտ տալ իրենց ընտանիքներին Հարեչատան մեկնե-
լուց առաջ և դրան թուլյտվություն չունենալով,
ձերբակալվեցին: Սպանեցը նրանց այն աստիճան ծե-
ծեցին, վոր հարկ յեղավ նրանց հիվանդանոց ուղար-
կել:

Միլանում տրամվայի հիւնամյա մի վերահսկիչ
ձերբակալվեց այն բանի համար, վոր ասել էր, թե
«պատերազմը յերկար և ծանր կլինի»: Հոռոմում բան-

վոր Տարեցերը գնդակահարվեց զործարանների ուղ-
մականացման վերաբերյալ որենքի հիման վրա «չեն-
թարկվելու համար»:

Պաշուայում Տրոյլո անունով մի աղջիկ Փաշիս-
տական մի մեծ տոնի առթիվ իր փեսացույին հետեւ-
յալն եր գրել. «Ավելի լավ ե վաղը գնանք քաղաքից
զուրս դբոսնելու, քան թե մնանք քաղաքում և դիմա-
կահանդեսը դիտենք»: Մի քանի որից հետո նրա ամ-
բողջ ընտանիքը ձերբակալվեց: Վերջի վերջ՝ աղջկա
ծնողներն ազատ արձակվեցին, բայց նա ինքը կղզի-
ներն աքսորվեց:

Տուրինում ինտելիգենցիայի 20 հայտնի ներկայա-
ցուցիչներ ձերբակալվեցին հակապատերազմական
սլոտպազանդի կասկածով:

Լիվոնոյովի մեկ անդամից ձերբակալվեցին 132
հոգի. նրանց մեղադրում էյին այն բանում, վոր մաս-
նակցել են քաղաքական կալանավորների ոգտին կա-
տարված հանգանակությանը:

Այսպիսի որինակներ, վորոնք վկայում են իտա-
լիայում ամբողջ աշխատավոր ժողովրդի դեմ մոլեզ-
նող ռազմական տեռորի ուժգնության մասին, կարե-
վի յե հաղարներով բերել:

Մենք միայն մի քանի որինակներ բերեցինք մի
քանի յերկրից: Այս որինակները ցայտուն կերպով
ցույց են տալիս, թե ինչպե՛ս պատերազմի պատ-

քաստման առնչութեամբ ուժեղանում ե սպիտակ տե-
ռորը, ինչպէ՛ս սպիտակ տեռորը պատերազմի հրձիգ-
ների համար դառնում ե պատերազմի դեմ ապստամ-
բող մասսաներին ճնշելու գլխավոր միջոցներից մե-
կը, այն գլխավոր միջոցներից մեկը, վորոնք կոչված
են բուրժուազիայի աչքին ապահովել թիկունքը պա-
տերազմ պատրաստելու և ապագա պատերազմական
գործողութիւնների համար: Սպիտակ տեռորը տե-
ղում ե վոչ միայն հեղափոխականները գլխին, այլև
հանդես ե դալիս ընդդեմ աշխատավորների լայն մաս-
սաների, ընդդեմ բանվորների և գյուղացիների: Վեր-
ջին ժամանակներս հայտնի դարձած փաստերը հաս-
տատում են այն դիրքավորման ճշտութիւնը, վոր ըն-
դունեց Միջազգային կարմիր ոգնութեան 1-ին համաշ-
խարհային կոնգրեսը 1932 թ. նոյեմբերին պատերազ-
մի և սպիտակ տեռորի միջև յեղած սերտ կապի մա-
սին.

«Աշխարհի սկսված նոր վերարաժանման և իմ-
պերիալիստների կողմից հակախորհրդային ինտեր-
վենցիայի տենդոտ պատրաստման պայմաններում ըս-
պիտակ տեռորը դառնում ե իմպերիալիստական պա-
տերազմի դեմ և Խորհրդային Միութեան պաշտպա-
նութեամբ հանդես յեկող հեղափոխական աշխատավո-
րական մասսաների հետ դատաստան տեսնելու կարե-
փորագույն միջոցներից մեկը»:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՐՄԻՐ ՈԳՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՏԵՐԱԶ-
ՄԻ ԴԵՄ ՄՂՎՈՂ ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ

Սպիտակ տեռորի փաստերն ու թվերը խոսում են պերճախոս լեզվով: Նրանք աղլանչում են նոր սպանդի վիթխարի վտանգը: Նրանք վկայում են այն մասին, վոր պատերազմի հրձիգները փորձում են հրեշալին միջոցներով ջախջախել ժողովրդական լայն մասսաների աճող դիմադրությունը պատերազմի հանդեպ, փորձում են ջախջախել պատերազմական պարաստություններին և պատերազմական պրովոկացիաների դեմ ուղղված պայքարի ամբասնդվող միասնական ճակատը:

Դրա համար ել պայքարը սպիտակ տեռորի դեմ, հալածվող հակաֆաշիստների և պատերազմի դեմ մարտնչողների պաշտպանությունն, սպառնացող իմպերիալիստական պատերազմի դեմ մղվող պայքարի մի մասն են հանդիսանում:

Միջազգային կարմիր ոգնությունը դնալով ավելի ու ավելի յե վերաճում բոլոր քաղաքական ուղղությունների աշխատավորների մասսային ընդգրկող կազմակերպության: Կարմիր ոգնությունը բոլոր աշխարհամասերում իր ունեցած 72 սեկցիաներով դարձել է պատերազմի դեմ ուղղված համաշխարհային շարժման հզոր մի գործոն: Նրա ամբողջ գործունեությունը սերտորեն շաղկապված է պատերազմի դեմ

մղվող պայքարի հետ, քանի վոր նա պայքարում և պատերազմի ճանապարհը հարթող օպիտակ տեռորի դեմ, նա ողնում և օպիտակ տեռորի զոհերին— հակապատերազմական պայքարի զոհերին: Կարմիր ոգնության առաջին համաշխարհային կոնգրեսն իր բոլոր սեկցիաների առջև դրեց պատերազմի դեմ պայքարելու խնդիրը: Այդ կոնգրեսում միջազգային դրության և Միջազգային կարմիր ոգնության խնդիրների մասին իր տված զեկուցման մեջ ընկ. Անդրե Մարտին ասաց հետևյալը.

«Մի՞թե մեր կարմիր ոգնությունը պատերազմի դեմ պայքարի պիտի մղի «Մենք դեմ ենք պատերազմին» լոգունդը մեխանիկորեն կրկնելու ճանապարհով, մեխանիկորեն կրկնելով այն, ինչ մյուս կազմակերպություններն են ասում: Վո՛չ: Մենք այդպայքարը կմղենք նախ և առաջ պատերազմի դեմ պայքարելու համար հալածվող հեղափոխականներին պաշտպանելու ճանապարհով, նրանց իրոք պաշտպանելու ճանապարհով, այսինքն նրանց հալածանքի իսկական պատճառները մասսայականացնելու ոգնությամբ, ինչպես նաև հողատար և լուրջ աջակցություն ցույց տալով այն զինվորներին և նավազներին, վորոնք պատրվում են իմպերիալիստական պատերազմի դեմ յելույթ ունենալու համար»:

Միջազգային կարմիր ոգնության առաջին համաշխարհային կոնգրեսն իր բոլոր սեկցիաներին խնդիր առաջադրեց՝ «լախորեն ծավալել ազիտացիան և պատերազմի դեմ մղվող պայքարում տուժած բոլոր հեղափոխականների պաշտպանության հատուկ կամպա-

նիան, ողնություն կազմակերպել այն զինվորների և նախազինքի նկատմամբ, վորոնք հալածանքների յնն յենթարկվում հակամիլիտարիստական աշխատանքի համար, մասսայական յեռանդուն պայքար մղել ռազմա-դաշտային դատարանների, զինվորական ատյանների և հատուկ որենքների դեմ, վորոնք լրտեսության դեմ պայքարելու պատրվակով ուղղված են հեղափոխական և հակախմբերիալիստական ագիտացիայի դեմ»:

Կատարելով այս վորոշումը, Միջազգային կարմիր ողնության սեկցիաները վիթխարի աշխատանք կատարեցին, վորը հնարավորություն տվեց մահից ազատել հարյուրավոր և հազարավոր հալածվող հակապատերազմական մարտիկների:

ԿԱՐՄԻՐ ՈՂՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ՌԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏՆ ԸՆԴԴԵՄ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՌԻ ՖԱՇԻԶՄԻ

Արդեն իսկ իր առաջացման շրջանում Միջազգային կարմիր ողնությունը միջազգային լայն կամպանիաներ ծավալեց, վորոնք իրադրոծում եյին ակտիվ պայքարն ընդդեմ խմբերիալիստական պատերազմի պատրաստման: Այդպես եր 1923 թվին Գերմանիայում, յերբ դաշնակիցները գրավեցին Ռուրի մարզը: Գերմանական սլրոլետարիատը գտնվում եր հեղափոխական գարթոնքի վիճակում: Կարմիր ողնությունն

այն ժամանակ ղերմանական հեղափոխականների հետ
յեղբայրանալու համար ղինվորական դատարանի ա-
ռաջ կանգնեցված Ֆրանսիացի ղինվորների պաշտպա-
նության լայն կամպանիա կազմակերպեց: Հետագա-
յում այդպիսի կամպանիաներ ծավալվեցին Մարոկ-
կոյի և Սիրիայի դադութային պատերազմների ժամա-
նակ, Կենտրոնական Ամերիկայում ծաղած պատե-
րազմների ժամանակ, Չինաստանում իմպերիալիստ-
ների կատարած ինտերվենցիայի ժամանակ: Կարմիր
ադնությունը կազմակերպեց 1916 թվից ի վեր բան-
տում հյուծվող հակապատերազմական մարտիկ Թոմա
Մունիի ազատման կամպանիան և ուրիշ շատ յեւույթ-
ներ:

Միջազգային կարմիր ոգնության սեկցիաներն ազ-
գային և միջազգային մասշտաբով բազմաթիվ կամ-
պանիաներ անցկացրին, աջակցելով այն ղինվորներին
և նավազներին, վորոնք հալածվում էին հեղափոխա-
կան աշխատանքի ու պրոպագանդի համար զորանոց-
ներում ու նավերում, կամ իմպերիալիստական բա-
նակներում ու ռազմանավերում բռնկված ապստամ-
բությունից հետո. այդ կամպանիաներն ոգնեցին նը-
րանցից շատերին ազատելու բանտից կամ փրկելու
մահապատժից:

Կարմիր ոգնության սեկցիաները վաղուց ի վեր
յեռանդուն պայքար են մղում շովինիզմի և ռասայա-
կան ատելության դեմ: Հիշեցնենք տարիներ տևող
կամպանիան լինչի դատաստանի դեմ և Սկոտսբորոյի
պատանիների փրկության համար:

Պայքարը տեւորի, լինչի դատաստանի դեմ և Սկո-
տլսբորոյի պատանիներին ելեկտրական աթոռից ա-

զատելու համար համակեց ամբողջ աշխարհի աշխատավորներին: Անգլիայում, Հոլանդիայում և Ֆրանսիայում կազմվեցին Սկոտսբորոյի պատանիների պաշտպանութան կոմիտեներ ղանազան կազմակերպութիւնների և հայտնի գործիչների մասնակցութեամբ:

Պատանիներից մեկի մայրը՝ Ադա Ռայտը մեկնեց Յելրոսպա. նա հանդես յեկավ մասսայական ժողովներում Սկոտսբորոյի պատանիների պաշտպանութեամբ, վրոնք գտնվում էին մահապատժի սպառնալիքի տակ. նա խոսեց մամուլի ներկայացուցիչներին հետ:

Կապիտալիստական յերկրներում, ուր աղբային փոքրամասնութիւններն առանձնապէս ստրկացված են և յենթարկվում են հատուկ հալածանքների, ուր պատերազմի պատրաստման շահերից յեննելով բուրժուազիան փորձեր ե անում ռասայական ու աղբային թշնամանքը հրահրել և ժողովուրդներին իրար դէմ զրգուել, — այդ յերկրներում կարմիր ողնութիւն սեկցիաներն ողնութիւն յեկան ստրկացված աղբային փոքրամասնութիւններին ու ժողովուրդներին, աջակցութիւն ցույց տալով զոհերին և մերկացնելով աղբային հալածանքի հակահեղափոխական բնույթը: Կարմիր ողնութիւն աշխատողներն աշխատավորական մասսաներին ցույց տվին, վոր ռասայական ատելութիւնն ու աղբային փոքրամասնութիւնների հետապնդումը պատկանում են պատերազմի պատրաստման միջոցների թվին և կոչված են ծառայել սեփական շահերի պաշտպանութիւնից մասսաներին կտրելու

Համար: Կարմիր ոգնության աշխատողները աշխատա-
վորական մասսաներին ցույց եյին տալիս, վոք ռասա-
յական հարածանքն ու ազգային փոքրամասնություննե-
րի հետապնդումները բուրժուազիայի դիտավորու-
թյամբ պետք է շովինիստական տրամադրություններ
յերևան հանեն ազգաբնակչության մեջ, տրամադրու-
թյուն առաջացնեն իմպերիալիստական ռազմական
նպատակները ոգտին:

Կարմիր ոգնության բոլոր միջազգային և ազգա-
յին կամպանիաները ծառայում են լայն մասսաներին
դաստիարակելու պրոլետարական ինտերնացիոնալիզ-
մի և ժողովուրդների միջազգային համերաշխության
վողով: Այսպիսով, նրանք բոլորը հակապատերազմա-
կան պայքարի մի մասն են հանդիսանում:

Վերցնենք, որինակ, ընկ. ընկ. Երնստ Թելմանի,
Ռակոչիի, Մերենդորֆի և Ոսեցկու փրկության կամ-
պանիաները: Այդ կամպանիաները վերածվեցին այն-
պիսի յելույթների, վորոնք ընդգրկում եյին վոչ մի-
այն կարմիր ոգնության կազմակերպություններին և
կոմունիստական կուսակցություններին, այլև բոլոր
յերկրների ու աշխարհամասերի բոլոր հակաֆաշիստ-
ներին: Ընկ. Երնստ Թելմանի ազատման, ընկ. Ռա-
կոչիի ազատման համար մղվող պայքարի դրոշի տակ
միանում են խաղաղության և ազատության բոլոր բա-
րեկամները: Հանգուցյալ մեծ գրող Անրի Բարբուսը,
վորը ժողովուրդների սպանդի ժամանակ գրեց իր հա-
կապատերազմական մեծ գիրքը՝ «Կրակում», հայտա-
բարեկ եր.

«Պայքարը Թեւմանի համար— պայքար է Փաշիզմի և պատերազմի դեմ» :

Կոմիւնտերնը զործկոմի նախագահութեան անդամ Ֆրից Հեկկերտի մահից առաջ արտասանած խոսքերը հետեւյալներն էլին .

«Պայքարը խաղաղութեան համար— պայքար է Երեսօթեան Թեւմանի ազատութեան համար» :

Այդ պայքարն ամենատարբեր ձևերն է ընդունում : Այդ ձևերից մեկն է հանդիսանում Կարմիր ոգնութեան կողմից հակապատերազմական յելույթները կազմակերպութեամբ գերմանական ռազմանաւերն ոտար նաւահանգիստները դալու առթիւ : Այսպէս , գերմանական «Շլեզվիլդ-Հոլշտայն» ռազմանաւի Սմբատերգամում կատարած այցելութեան առթիւ Կարմիր ոգնութեան աշխատողները նաւահանգստում ամրացրին տրանսպարանտներ՝ հակապատերազմական լողունգներով և ընկ . Թեւմանի պաշտպանութեան լողունգներով :

Փաշխատական ռազմանաւի մոտ կանգնած շողենաւից մեկում նրանք «Ինտերնացիոնալ»-ի հաղորդում կազմակերպեցին բարձրախոսի միջոցով : Որմբական ճառերով դիմեցին գերմանական նաւաղներին : Գերմանական նաւաղներին բաժանակցին առերեւոյթ անվնաս լուցիւ տուփեր , վորոնց մեջ նրանք գտան պատերազմի դեմ ուղղված և ընկ . Թեւմանի ազատութեան ոգտին խոսող մանիֆեստներ :

Գերմանական շողենաւերի դալու առթիւ նույնպիսի յելույթներ կազմակերպեցին կարմիր ոգնութեան ակտիվիստները նաև ուրիշ յերկրներում— Պոր-

տուգալիայում, Մեքսիկայում, ԱՄՆ-ում և Կանադայում :

Պատերազմական պատրաստութիւնները դեմ ուղղված պայքար և հանդիսանում նաև պայքարն ընկ. Ռակոչիի ազատութեան համար Հունգարիայում, ընկ. Մնտիկույնենինը՝ Ֆինլանդիայում, ընկ. Ռիցիկալայինը՝ Ճապոնիայում, իտալական Փաշիզմի բանտերում հյւ.ւ.ժ.ող ընկ. ընկ. Գրամշինին ու Տերրաչինիինը, քաջարի Լուի Կարլոս Պրեստեսինը՝ Բրազիլիայում և պայքարը վտարանդի հակաֆաշիստների հալածանքների դեմ :

Ամեն մի պայքար Փաշիզմի դեմ պայքար և պատերազմի սպառնալիքի դեմ, քանի վոր Փաշիզմը պատերազմի ճանապարհ և հարթում : Այդ պայքարին գործոն կերպով մասնակցելը կարմիր ոգնութեան բոլոր սեկցիաների և բոլոր անդամների ամենորայ խընդիրն և հանդիսանում կապիտալի և դադութային ըստըրկութեան յերկրներում :

Կարմիր ոգնութեան սեկցիաների մասնակցութեանը Փաշիզմի դեմ ուղղված ընդհանուր շարժմանը արտահայտվել և նաև ազդային ու միջազգային մասշտաբի հակապատերազմական և հակաֆաշիստական կոնգրեսներին նրանց բերած մասնակցութեամբ :

Կարմիր ոգնութեան պատգամավորները հանդես գեկան իմպերիալիստական պատերազմի դեմ ուղղված համաշխարհային կոնգրեսում 1932 թվին Ամստերդամում, պատերազմի դեմ ուղղված համաշխարհային պատանեկական կոնգրեսում 1933 թվին Փարիզում, Շանհայի նախապատերազմական կոնգրեսում (1933 թ.

անսպասելի), համաշխարհային ուսանողական կոնգրեսում 1934 թվին Բրյուսելում, պատերազմի և Փաշիզմի դեմ ուղղված կանոնաց միջազգային կոնգրեսում 1934 թվին Փարիզում:

Մոնտեվիդեոյի հակապատերազմական կոնգրեսում Արգենտինայի, Ուրուգվայի, Չիլիի և Բրազիլիայի կարմիր ողնության սեկցիաները ներկայացված ելին 42 պատգամավորով: Այդ բոլոր կոնգրեսներում, վորոնք բացառիկ նշանակություն ունեյին հակապատերազմական շարժման զարգացման համար, կարմիր ողնությունը պատգամավորներին հայթայթել էր հատուկ նյութ, վորը սրում էր ուշադրությունը պատերազմի ուղին հարթող տեռորի նկատմամբ և մատնանշում էր Փաշիստական ռազմական կամայականության զոհերի ազատության համար մղվող միջազգային պայքարն ուժեղացնելու անհրաժեշտությունը:

Մի ամբողջ շարք յերկրներում, հատկապես Ֆրանսիայում և Իսպանիայում, պայքարը պատերազմի և Փաշիզմի դեմ հանգել է ժողովրդական լայն ճակատի ստեղծման: Ժողովրդական ճակատը Ֆրանսիայում փակեց Փաշիզմի ճանապարհը և վերածվեց պատերազմի դեմ ուղղված ժողովրդական հզոր մի շարժման: Ժողովրդական ճակատը Ֆրանսիայում խոչորագույն հաջողություններ ձեռք բերեց և կարողացավ իշխանության գլուխը կանգնեցնել այնպիսի մի կառավարություն, վորը կատարում է միասնական ժողովրդական ճակատի պահանջները:

Իսպանիայում ժողովրդական ճակատին հաջողվեց տապալել Փաշիզմին համակրող կառավարությանը,

Հաջողվեց ուժեղ հարված հասցնել Փաշիդմին և ազատել 30.000 հակաֆաշիստ կալանավորներին:

Կարմիր ոգնության աշխատողները մասնակցում են ժողովրդական ճակատի բոլոր ցույցերին և մանիֆեստացիաներին, հանդես գալով ֆաշիստական տեռորի զոհերի հետ միջազգային համերաշխության լուրենդներով: Այդ ցույցերում հանդես են գալիս Կարմիր ոգնության հոետորները: Իսպանիայում, ինչպես և Ֆրանսիայում, Կարմիր ոգնության լողունդները, ինչպես, որինակ, բոլոր քաղաքական կալանավորներին ներումն շնորհելու լողունդը, դառնում են ամբողջ ժողովրդական ճակատի լողունդներ: Այդ լողունդը դարձավ ժողովրդական ճակատի ընտրական ծրագրի պահանջը:

Իսպանիայում այս լողունդն այնչան խորն եր թափանցում մասսաների գիտակցության մեջ, վոր մասսաները շարժվեցին դեպի բանտերը և ազատ արձակեցին կալանավոր հակաֆաշիստներին:

Հակապատերազմական կալանավորված մարտիկների պաշտպանութունը վաղուց ի վեր Կարմիր ոգնության խնդիրն է հանդիսացել բոլոր յերկրներում: Այսպես, որինակ, Ռումինիայում վերջին ժամանակներս Կարմիր ոգնության ակտիվիստները կարողացան նվաճել ամենալայն ժողովրդական մասսաներին հակապատերազմական կալանավորված մարտիկների պաշտպանության դործի համար: Այդ առանձնապես հատակ դրսևվորվեց Ռումինիայի հակապատերազմական կոմիտեյի ղեկավար, կապիտալիստական դատապարզային արդարադատության կողմից հալածվող:

սյրոֆեսոր Կոնստանտինեսկուլի (Կասսայի) համար մղվող պայքարում, ինչպես նաև պատերազմի դեմ մարտնչող քաջարի Աննա Պաուկերի պաշտպանությանը նվիրված յերևութում : Փետրվարի 29-ին ընկ. Պաուկերը — հակապատերազմական այդ ահալի մարտիկը — 19 ուրիշ հակաֆաշիստների հետ կանգնեց զինվորական դատարանի առաջ :

«Վորաե՞ղ եք սպրում» , — հարցրեց նրան հարցաքննության սկզբում դատարանի նախագահը .

Նրա պատասխանը կարճ երև հստակ .

«Արդեն 8 ամիս եմ, ինչ սպրում եմ Վալկառեչտի բանտում . ձերբակալվել և վոստիկանության կողմից վերք եմ ստացել այն պատճառով, վոր պայքարել եմ խաղաղության և ուժինական ժողովրդի բարիքի համար» :

Ի պաշտպանություն այդ քաջարի կնոջ՝ Ռոմեյնիայի կարմիր ոգնությունը մորելիզացիայի յենիֆակեց ազդարնակչության ամենալայն չըջաններին : Հարյուրից ավելի փաստաբաններ յերկրի բոլոր ծայրերից հայտարարեցին, վոր ցանկանում են պաշտպանել պատերազմի և Ֆաշիզմի դեմ մարտնչող այդ կնոջ : Մոտ 2000 վկաներ հայտարարեցին, վոր ցանկանում են ցուցմունք տալ դատավարության ժամանակ : Գրեթե ամեն ոք Ռոմեյնիայի բուրժուա-դեմոկրատական թերթերը յերկրի բոլոր ծայրերից յեկած բողոքներ եյին տպագրում բանվորների, ծառայողների, գյուղացիների, ինտելիգենտների և զինակազմների ստորագրություններ : Արտասահմանում նույնպես հռեժիս չարժում ծավալվեց Աննա Պաուկերի ազատության

տգտին: Վոչ միայն տարբեր ուղղությունների հակա-
Փաշխատական կազմակերպությունները, այլ նույնիսկ,
որինակ, հանրապետական սպաների միությունը Ֆը-
րանսիայում գրավոր պահանջեց ազատել Աննա Պաու-
կերին:

Տեոորը և հալածանքները չեն կարող խանդարել
կարմիր ոգնության ակտիվիստներին աշխատելու պա-
տերազմի և Փաշիզմի դեմ պայքարող կալանավորված
մարտիկների ազատության համար: Նրանք մոբիլի-
զացիայի յեն յենթարկում աղբարնակչության ամենա-
յայն շրջաններին, նրանք ոգնում են հզոր ժողովրդա-
կան ճակատը կոփել պատերազմի և Փաշիզմի դեմ,
պատերազմի ճանապարհ հարթող սպիտակ տեոորի
դեմ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՐՄԻՐ ՈՐԿՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻՆ ԱՌԱՆՁԻՆ ՅԵՐԿՐՆԵՐՈՒՄ

Հարավային Ամերիկայում Պարագվայի և Բոլի-
վիայի միջև Չակոյի մարզի ամենահարուստ նավթա-
հանքերի համար բնուկված յեռամյա պատերազմի
ժամանակ ցայտուն կերպով դրսևվորվեց պայքարը
պատերազմի դեմ, վոր կազմակերպել էր Արդենտինա-

յի կարմիր ողնությունը: Կարմիր ողնության Ար-
դենտինյան սեկցիայի կենտրոնական կոմիտեն
վերցրեց Պարազվայի շեֆությունը, Բունեսոս-Այրես-
քաղաքի կարմիր ողնության կազմակերպությունը
վերցրեց Բոլիվիայի շեֆությունը: Բոլոր միջոցնե-
րով աջակցել յերկու յերկրներում կազմակերպելու
այնպիսի կարմիր ողնություն, վառն ընդունակ լինի
ողնության դալ հակապատերազմական մարտիկներին
դեմ ուղղված սպիտակ տեռորի ու պատերազմի դոճե-
րին, այդպիսի նպատակ եր առաջադրել իրեն այդ
կազմակերպությունը:

Ստեղծված եր հատուկ հանձնաժողով, վորի առ-
ջև խնդիր եր դրված կապ հաստատել յերկու յեր-
կրրների միջև կալանավորների և նրանց ընտանիքնե-
րի միջոցով, ինչպես նաև կապ Պարազվայի և Բոլի-
վիայի փախստականների միջև: Հանձնաժողովը հա-
տուկ ուշադրություն նվիրեց սահմանամերձ շրջան-
ներում կարմիր ողնության խմբեր կազմակերպելուն,
այն հաշվով, վոր այդպիսի ճանապարհով կապ ըս-
տեղծվեր յերկրի ներսում յեղած զոհերի հետ: Հան-
պանակության միջոցով մեծ գումարներ հավաքվեցին:
Շողտով հաջողվեց կապ հաստատել Պարազվայի հա-
կապատերազմական կալանավորված մարտիկների
հետ, և այդպիսով հիմք ստեղծվեց այդ յերկրում
կարմիր ողնության սեկցիա կազմակերպելու համար:
Արդենտինայի կարմիր ողնությունը հակապատերազ-
մական նյութեր հրատարակեց հնդիկների լեզվով և
մորիլիզացիայի յենթարկելով հնդիկ մասսաներին,
զգալիորեն ուժեղացրեց հակապատերազմական պայ-

գարը և բարեկամաց այդ պայքարի զոհերին ոգնելու
զործը: Բոլիվիայում աշխատանքը նույնպես լավ ար-
դյունքներ տվեց:

1933 թվին «Իե Ջեյեն Պրովինսիեն» կրեյսերի
վրա Նիդերլանդական Հնդկաստանում ինդոնեզ և հո-
լանդացի նավաստիների ապստամբութունն բռնկվեց:
Սպստամբության ճնշումից հետո, վորի ըն-
թացքում 23 ապստամբ նավաստիներ սպանվեցին, կա-
տաղի հալածանք սկսվեց ձերբակալվածների դեմ:
Հոլանդական բուրժուական մամուլը նրանց համար
մահապատիժ եր պահանջում: Հոլանդիայի կարմիր
ոգնության անդամների աջակցությամբ մյուս յեր-
կրներում անմիջապես ծավալվեց ձերբակալվածների
պաշտպանության լայն կամպանիան: Կառավարությա-
նըն ուղարկվեցին բողոքի բաղմաթիվ պատվիրակու-
թյուններ, բողոքի հարյուրավոր բանաձևեր ուղարկ-
վեցին զինվորական ատյանին: Հոլանդիայում ստեղծ-
վեց Ազատագրման միջազգային կոմիտե հեղափոխա-
կան կազմակերպությունների ներկայացուցիչների և
ականավոր դործիչների գլխավորությամբ: Այդ յե-
լույթների ճնշման ներքո զինվորական դատարանը
չհամարձակվեց մահվան դատալծիւ հանել նավաստի-
ների նկատմամբ:

1932 թվին Պերույում խռովություն բռնկվեց
«Իրաու» և «Բոլոնյեն» ռազմանավերի վրա, այնտեղ
ախրող աշխատանքի ծանր պայմանների հետեվանքով:
Բունտը արյան մեջ ճնշվեց և 26 նավաստի դա-
տապարտվեցին ընդհանուր առմամբ 325 տարվա տա-

Ժանակիր աշխատանքների: Պերուլի կարմիր ոգնությունը, բողոքի և համերաշխության կամպանիա ծավալելով, կարողացավ 1934 թվին ազատել տալ նավաստիներին:

Փաշխտական Բուլղարիան հայտնի յե իր անողորմ, սանձարձակ տեռորով՝ ուղղված հեղափոխական զինվորների, նավաստիների և հակապատերազմական մարտիկների դեմ: 95 մահապատժի դատավճիռ հանվեց 1933 թվի մայիսից մինչև 1935 թվի վերջն ընկնող ժամանակամիջոցում: Դեռ նախքան դատավճիռ հանելը՝ 17 հակամիլիտարիստներ սպանվեցին, 95-ից 11 դատավճիռ ի կատար ածվեցին: Սպանված հակամիլիտարիստների մեջ ելին բուլղարական նավատորմում հակապատերազմական աշխատանք կազմակերպող կոմյեդիտական Լյուդիբրոդսկին և զինվոր Վոյկովը:

Բուլղարիայի կարմիր ոգնությունը հանդես յեկավ մահվան դատապարտված զինվորների ու նավաստիների պաշտպանությամբ և մյուս հեղափոխական կազմակերպությունների հետ միասին բողոքի և փրկության կամպանիա կազմակերպեց: Ընդհատակի պայմաններում հաջողվեց դրավոր բողոքների համար հավաքել մի քանի հազար ստորագրություն, բողոքի ցույց կազմակերպել Ռուսաստան, թուրքիկներ տարածել և բողոքի պատվիրակություն ուղարկել Սոֆիա: Նավահանգիստային Բուրղաս քաղաքում զինվորների դատավարության ժամանակ այն շենքի վերա, ուր տեղի յեր անենում դատավարությունը, կարմիր դրոշ բարձրացվեց հետևյալ մակազրու-

Թյամբ՝ «Կորչի՛ ֆաշիստական զինկտատուրան: Կորչե՛ն հեղափոխական զինվորների և նավաստիների զեմ ուղղված դատավարությունները»:

Կարմիր ուղնությունը լայն հասարակայնությունը մորելիզացիայի յենթարկեց նաև միջազգային մասշտաբով: Բոլոր յերկրներում բուլղարական հյուպատոսություններն եյին տեղում ամեն տեսակ կազմակերպությունների բանաձևերը և մասսայական ժողովները բողոքները: Կարմիր ուղնության կողմից կազմակերպված ցույցերը սպառնալի պահանջում եյին՝ «Ազատություն՝ բուլղարական հեղափոխական զինվորների և նավաստիներին»:

Փարիզում ստեղծված եր «Բուլղարական ժողովըրդի բարեկամների կոմիտե» տարբեր ուղղությունների կազմակերպությունների ներկայացուցիչներով: Կոմիտեյի յեւույթներին միացան արվեստի աշխատողները, զիտնականները, բժիշկները, պրոֆեսորները: Կոմիտեն մի քանի անգամ փաստաբաններ ուղարկեց Բուլղարիա տեղում պաշտպանելու համար մեղադրյալներին, վորոնք գտնվում եյին մահապատժի սպառնալիքի տակ: Բուլղարիա ուղարկվեց տարբեր քաղաքական ուղղությունների ներկայացուցիչները կազմված միջազգային մի պատվիրակություն: Պատվիրակությանը հանձնարարված եր ամբողջ աշխարհի հակաֆաշիստների բողոքը հայտնել դատավարության զեմ: Զանազան յերկրներում բողոքի ցույցերը պաշարում եյին բուլղարական հյուպատոսարանները:

Հունաստանում, Շվեդիայում և ԱՄՆ-ում զինվորների խմբերը բողոքեցին բուլղարական հյուպատոսա-

րաններէ թի առջև, դրանով արտահայտելով իրենց համերաշխությունը բուլղարական հակապատերազմական մարտիկներէ հետ :

Լեհաստանի կարմիր ոգնությունը, վորն աշխատում է ընդհատակի և ուժեղ հալածանքների պայմաններում, մասսայական տիրաժողով թուլցիկ բաց թողեց բուլղարական զինվորներէ և նավաստիներէ դատավարության դեմ :

Քաջարի հակաֆաշիստներէ և պատերազմի դեմ պայքարող մարտիկներէ պաշտպանության կողմն ուղղված համերաշխության այդ միջազգային կամպանիայի շնորհիվ միայն մնացած 84 դատավճիռները մինչեւ այժմ ի կատար չեն ածված : Բոլոր յերկրներէ աշխատավորներն առաջիկայում ևս աշխուրջ կերպով կհետեւին և թույլ չեն տա ի կատար ածել դատավճիռները :

Հունական 22 կալանավոր նավաստիները գրում են այն մասին, ինչ զգում են պատերազմի դեմ մարտնչող հեղափոխական զինվորներն ու նավաստիները, վորոնք ստացել են կարմիր ոգնության աջակցությունը, համերաշխության միջազգային շարժման աջակցությունը .

«Մենք ծնողներ չունենք, բայց մենք գտանք ավելին — միջազգային կարմիր ոգնությունը, վորը մեզ այնպես է ոգնում, ինչպես մայրն է ոգնում իր զավակներին» :

Այս խոսքերը բոլոր յերկրներէ և աշխարհամասերի կարմիր ոգնության անխոնջ աշխատողներէ վարձատրությունն են հանդիսանում : Այս խոսքերը վկա-

յում են այն մասին, վոր կարմիր ոգնության անդամներն իրենց պարտքը կատարում են այն ճակատում, ուր նրանց զետեղել և հակապատերազմական պայքարը, և այդ պայքարը կկատարեն առաջիկայում ևս:

ԿԱՐՄԻ ՌԳՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶԻՆԱՍՏԱՆՈՒՄ

Չնայած բոլոր դժվարություններին, Չինական կարմիր ոգնությունը վոչ միայն Չինաստանի խորհրդային շրջաններում, այլև նրա մնացած մասում բացառիկ աշխատանք և ծավալել պատերազմի դոհերին և հակաճապոնական շարժման մասնակիցներին ոգնելու ուղղությամբ:

Չինական կարմիր ոգնության անդամները Չինաստանի խորհրդային մարզերում բոլոր ջանքերը լարում են, վորպեսզի ամրացնեն Չինական կարմիր բանակը, վորը հանդիսանում և խաղաղության բանակ, բոլոր ճնշվածների բարեկամը:

Չինաստանի խորհրդային շրջաններում կարմիր ոգնությունը աշխատանք և տանում նաև անմիջարար ազմաճակատներում: Նա լայն մասսաներին կազմակերպում և վիրավոր մարտիկներին ոգնություն ցույց տալու համար: Նա միջոցների հանգանակություն և կատարում զեղորայք, հագուստ և պարեն գնելու համար, վիրավորներին ոգնելու նպատակով բժիշկներին

խմբեր կազմակերպելու համար: Կարմիր ողնության աշխատողները հատուկ խմբեր ճակատ են մեկնում մարտնչող կարմիր բանակայիններին նվերներ և ծնողները մասին լուրեր տալու համար:

Թիկունքում Չինական կարմիր ողնությունը կազմակերպում է կարմիր բանակայինների և սպանված մարտիկների ընտանիքներին ողնելու դորժը, հողը մշակելու և այլ կարիքների խնդրում: Աշխատանքի այդ ճակատամասում իրենց ակտիվությամբ առանձնապես աչքի յեն ընկնում Միջազգային կարմիր ողնության պատանի բարեկամները: Այսպես, որինակ, նրանք փայտ են հավաքում, բանող անասուններին են պահում, մարտիկները, սպանված կարմիր բանակայինների և պարտիզանների յերեխաների մասին են հաղում:

Բերենք մի քանի որինակ այն դորժունեյությունից, վոր ծավալել է կարմիր ողնությունը Սորհրդային Չինաստանում: Տունդու քաղաքում (Յյանսիի նահանգ, Կիան գավառ) զինվորական հիվանդանոցում պառկած եյին 800-ից ավելի ծանր վիրավորված կարմիր բանակայիններ և պարտիզաններ: Մի անգամ առօրյոտյան հայտնի դարձավ, վոր Թչնամիներն ուժեղ հարձակում են պատրաստում քաղաքի վրա: Յեվ անա Չինական կարմիր ողնությունն իր վրա վերցրեց քաղաքից այդ ութ հարյուր ծանր վիրավորված մարտիկներին դուրս բերելու դորժը: Առավոտյան ժամը 8-ին կարմիր ողնության աշխատողները ձեռնամուխ յեղան վիրավորներին փախադրելու, և ցերեկվա ժամը 2-ին բոլոր 800 հոգին ել արդեն սպահով տեղումն

եյին դտնւլում: Կարմիր ոգնությունը կարողացավ
այնպես քողարկել վիրավորների փոխադրությունը,
վոր սպիտակ գվարդիականները չիմացան նրանց տե-
ղը: Իրենց տրամադրության տակ չունենալով վոչ մի
ժամանակակից փոխադրական միջոց, կարմիր ոգ-
նության անդամներն այդ հսկայական աշխատանքը
կատարեցին սեփական ձեռքերով ու ուսերով: Այստեղ
եւ ակտիվ մասնակցություն ունեցան կարմիր ոգնու-
թյան Պատանի Բարեկամները: Նրանց հանձնարար-
վեց հիվանդանոցի դեղորայքի և սարքավորման փո-
խադրությունը:

Ահա մի ուրիշ որինակ: Յերբ սպիտակ բանակը
ներխուժեց Յդյանոսի նահանգը, այդ մարզի մոտ 20
հազար բնակիչները փախան Գանկինի արևմտյան ա-
փը, վորպեսզի սպիտակ դեներալների հրեշային ան-
գթությունները զոհը չդառնան: Կարմիր ոգնությունը
փախստականներին պատերազմական զործողություն-
ների թատերաբեմից վերցրեց իր պաշտպանության
տակ: Նա փողի, պարենի և հազուստեղենի լայն հան-
դանակութեամբ կազմակերպեց փախստականների ոգ-
տին, հատուկ խմբեր առանձնացրեց, վորոնք մըշ-
տական կապ եյին պահպանում փախստականների հետ
և մասսայական աշխատանք եյին կազմակերպում
նրանց մեջ: Ի միջի այլոց, կարմիր ոգնությունը հա-
տուկ ճամբար կազմակերպեց ծերունիների և յերե-
խանների համար՝ տալով ավելի լավ սնունդ: Նա փա-
խստականներին ծղնոտ հայթայթեց կարմիր բանա-
կայինների համար սանդալներ զործելու նպատակով և
ամեն կերպ աշխատեց բարձրացնել փախստականների

տրամադրութեանն ու պահպանեց նրանց արիութեանը հակահեղափոխութեան դեմ պայքարելու համար: Այդպիսի աշխատանքի շնորհիվ շուտով հաջողիկեց փախտականների մեջ ստեղծել լավ գինիված մարտիկների մի ջոկատ, վորը հետ խլեց կորցրած մարդը:

Յորհրդային Չինաստանում, Լունցզյան դետի շրջանում (Գուանդունի նահանգ) 8—14 տարեկան յերեխաները հավաքեցին գնդակոծութեանից հետո մընացած փամփռւշտներն ու պարկուճները և տվին խորհրդային ռազմական գործարանին: Նույն այդ մանկական խմբերը բոլոր ուժերը գործադրեցին, վորպեսզի անվտանգ տեղ ուղարկեն և հիվանդանոցները հասցնեն իրենց ճանապարհին հանդիպած ծանր վիրավոր կարմիր բանակայիններին: Վերավոր կարմիր բանակայինների այն հարցին, թե «Ովքե՞ր եք դուք», յերեխաները հպարտութեամբ պատասխանում էին՝ «Մենք պիտներներ ենք և միւսնույն ժամանակ կարմիր ռզնութեան անդամներ»:

Ամենամանողոք հալածանքների պայմաններում կարմիր ռզնութեանը Գոմինդանական Չինաստանում հերոսաբար ռզնում ե հակաճապոնական շարժման հպարավոր հալածված վիրավոր մարտիկների: Հակաճապոնական մասսայական շարժման ձերբակալված հայտնի առաջնորդ Պան Հուն-Սենի և նրա ընտանիքի պաշտպանութեան համար ստեղծված եր իրավարանական կարիներ: Շանհայում կարմիր ռզնութեանը դրամի, պարենի և հաղուատեղենի հանդանակութեան կազմակերպեց հակաճապոնական ազատագրական

չարժման այն մասնակիցների ոգտին, վորոնք վտար-
ված եյին Մանջուրիայից և փախել եյին հալածանքնե-
րից: Կարմիր ոգնության յելույթների շնորհիվ և
մասսաների ճնշման ներքո քաղաքային ինքնավարու-
թյունը Բեյպլինում, Շանհայում, Տյանցզինում և այլ
քաղաքներում հարկադրված յեղավ այդ փախստա-
կանների համար ապահովել ապաստարան և բժշկա-
կան ոգնություն: Փախստականների ոգտին կարմիր
ոգնության կողմակերպած դրամական հանգանակու-
թյուններն անցկացան մեծ հաջողութեամբ:

Որ ըստ որե ամբողջ Չինաստանում ամբանում է
աղատագրական հուժկու շարժումը ճապոնական իմ-
պերիալիզմի դեմ, վորը ձգտում է ծառայագրել ու
ստրկացնել չինական ժողովրդին: Այդ շարժումն ընդ-
գրկում է բանվորների, դյուղացիների և մեծ մասամբ
ինտելիգենցիայի լայն մասսաներին:

Ծագում է առնում չինական ժողովրդի հակա-
իմպերիալիստական լայն միասնական ճակատը, ընդ-
հանուր հուժկու ժողովրդական շարժում ճապոնական
իմպերիալիզմի դեմ, Չինաստանի փրկության հա-
փար:

Բայց Նանկինի կառավարության չինական բանա-
կում էլ ամբանում է հակաիմպերիալիստական շար-
ժումը: Գոմինդանականների իմբերն ավելի ու ավելի
հաճախակի յեն պահանջում դադարեցնել պայքարը
Չինական կարմիր բանակի դեմ և բոլոր ուժերն ուղ-
ղել ամբողջ չինական ժողովրդի թշնամու— ճապոնա-
կան իմպերիալիզմի դեմ: Ուհանում և Հանկուոյում
գլխավորների մեջ մի քանի անգամ յերեւացել են հա-

կաճապոնական լողունդներով պատված պլակատներ : Մամուլը նշել է մի շարք դեպքեր , յերբ զորամասերը հրաժարվել են կարմիր բանակի դեմ դուրս գալ : Այսպես , սրինակ , Գուլջֆուույի բանակի 25-րդ կորպուսը զորամասերը այդ բանակի ուրիշ զորամասերի հետ միասին (ընդամենը 20.000 հոգի) հրաժարվեցին կռվել կարմիր բանակի դեմ :

Ճապոնական իմպերիալիզմի հրամանով չինական իշխանությունները փորձում են այդ ազատագրական շարժումը ճնշել տեղորի ուղևությամբ : Զանազան քաղաքներում ուսանողների և աշխատավորների հակաճապոնական հուժկու ցույցերի ժամանակ շատ ցուցարարներ վերալորվեցին և սպանվեցին : Հակաիմպերիալիստների և ազատագրական շարժման մարտիկներին մեջ մասսայական ձերբակալություններ կատարվեցին :

Չինական ժողովրդի ազատագրական պայքարի դեմ ուղղված այդ սուր տեղորի շրջանում Չինական կարմիր ուղևության խնդիրները մեծանում են . նա աջակցություն է ցույց տալիս հակաիմպերիալիստական ազատագրական պայքարի բոլոր զոհերին :

Մենք կհիշեցնենք այն մեծ , մասսայական կամպանիայի մասին , վոր ծավալվեց «Սինչեն» ժուրնալի փակման և Գոմինդանական իշխանության կողմից նրա խմբադիր Գու Չուն-Կուանի ձերբակալման առթիվ : Ժուրնալն արգելվել և նրա խմբադիրը մեղադրվել էր , ճապոնական իշխանությունների ցուցմունքով , ժուրնալում տպագրված մի հոդվածի համար , վորն ուղղված էր ճապոնական իմպերիալիստա-

կան գիշատիչների դեմ: Դատարանում Դու Չուն-Կու-
անը համարձակորեն հայտարարեց. «Իմ ժուրնայլը ի-
բեն նպատակ է առաջադրում պայքարել իմ պերիա-
լիզմի դեմ, գիշատիչ քաղաքականութեան դեմ: Յես
ինքս բնիկ հյուսիս-արևելյան նահանգներից եմ, վոր
այժմ գրավել են ճապոնացիները: Ի՞նչպես կարող եմ
չբողոքել և չպայքարել նվաճողների դեմ»:

Դատարանում ներկա յեղողներն այդ հայտարա-
րութեանը պատասխանեցին հետևյալ քացականչու-
թյուններով. «Կարչի՛ ճապոնական իմ պերիալիզմը:
Կորչե՛ն չինական դավաճանները»: Դատարանի դահ-
լիճում բաղմաթիվ հակաիմպերիալիստական թուղցիկ-
ներ տարածվեցին: Բողոքների հետևանքով դատարանը
և ճապոնական հյուստոսութեան ներկայացուցիչը
ստիպված յեղան թողնել դահլիճը:

Դատավճռի ընդունումից հետո բողոքներ հնչեցին
վոչ միայն Չինաստանում, այլև արտասահմանում:
Բողոքի այդ շարժմանը միացան վոչ միայն աշխա-
տավորական մասսաները, այլև այնպիսի կազմա-
կերպություններ, ինչպես Շանհայի փաստաբանների
միությունը, Շանհայի առևտրական պալատը: Ֆիլի-
պինյան կղզիների չինական առևտրական պալատը
2000 դոլլար փոխադրեց Դու Չուն-Կուանի կնոջ՝
բանտը միերք տանելու ծախսերի համար: Չինական
վտարանդիներն Ամերիկայում, Հոլանդիայում և այլ
յերկրներում չինական կառավարութեանն ուղարկեցին
տեղորիստական դատավճռի դեմ ուղղված բողոքի
հեռագրեր:

Մասսայական շարժման ճնշման ներքո Գոմինդանի կառավարութիւնը հարկադրված յեղավ գերազույն դատարանի միջոցով հայտարարելու, թե «նախկին դատավճիռը սխալ էր, ուստի և վերացվում է»: Խմբագիրն աղատ արձակվեց:

Հակաճապոնական մարտիկները, տեղորի զոհերի և և՛ համերաշխիւնը վերաբերյալ կարմիր ոգնութեան տված լողուններն ավելի ու ավելի յեն դառնում ամբողջ չորս հարյուր միլիոնանոց չինական ժողովրդի լողունները:

Ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱԲԵՇՍԱՆԻ ՎՐԱ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՖԱԿԻՍԱԿԱՆ ՀԱՐՁԱԿՍԱՆ ԶՈՅԵՐԻ

Փաշխտական Իտալիայի հարձակումը հարեչական խաղաղ ժողովրդի վրա ամբողջ աշխարհում և հատկապես աշխատավորութեան մեջ վրդովմունքի ու գղղմանքի ալիք առաջացրեց պատերազմի Փաշխտական հրձիգների հանդեպ: Մասսաները ցույցեր արին բոլոր Խտալական հյուպատոսարանների ու դեսպանատների առջև Լոնդոնում, Փարիզում, Ռոտերդամում, Կոպենհագենում, Պրագայում, Նյու-Յորքում, Շանհայում: Շատ յերկրների՝ Հունաստանի, Ֆրանսիայի, Անգլիայի, ԱՄՆ-ի և Հարավային Աֆրիկայի նախատիները հրաժարվեցին Խտալական նավերը բարձելուց և Իտալիա ուղղամթերք ուղարկելուց:

Սկսված պատերազմի մասին առաջին իսկ լուրերն ստանալիս՝ Միջազգային կարմիր ոգնութեան սեկցիա-

ներն սկսեցին կոչ անել ոգնության դալու պատերազմի զոհերին: Կարմիր ոգնության իտալական, Ֆրանսիական, բելլիական և գվիլցերիական սեկցիաներն անմիջապես մի կոչով դիմեցին հասարակայնությանը և կազմակերպեցին հուժկու մի շարժում Փաշխատական հարձակման զոհերին ոգներու ուղղությամբ:

Կարմիր ոգնության ավստրիական սեկցիան, վորն աշխատում է անլեզմլ պայմաններում, հետապնդումների և տեռորի պայմաններում, իտալական զորքերը Հարեչատան մանելուց անմիջապես հետո բաց թողեց Ավստրիայի աշխատավորներին ուղղված մի կոչ 30.000 որինակից: Նա դիմեց Ավստրիայի աշխատավոր ժողովրդին և կոչ արավ համերաշխելու իտալիայի և Հարեչատանի պատերազմի զոհերի հետ: Այդ կոչի մեջ առանձնապես ընդգծվում էր, վոր «ավստրիական ժողովրդի ստրկացումն ու իրավազրկումը տեղի յեն ունենում նույն Մուսոլինիի պաշտպանության ներքո, վորն այժմ դեպի սպանդ է քշում իտալական բանվորներին և գյուղացիներին»:

Այդ կոչի մեջ, վորին հավանությամբ և խանդավառությամբ դիմավորեց Ավստրիայի աշխատավոր ազդարնակչությունը, առանձնապես ընդգծվում էր Ավստրիայում մղվող ազատագրական պայքարի կապի իտալական ժողովրդի ազատագրական պայքարի հետ:

Այսպիսով, Ավստրիայի կարմիր ոգնությունը կարողացավ Հարեչատանում մղվող պատերազմի դեմ ուղղված պայքարը շաղկապել իր սեփական յերկրում ծավալված համերաշխության շարժման հետ:

Հազարավոր խտլացիներ վախան Յուզապլիա, վորպեսզի ազատվեն Հարեչատանում մեռնելուց և ազմական տեղերի հետապնդումներից: Այդտեղ կարմիր ոգնությունը, վորը նույնպես անլեզալ է, անմիջապես մորելիզացիայի յենթարկեց բոլոր ուժերը, վորպեսզի թույլ չտա Իտալիային հանձնելու իտալացի փախստականներին:

Հռենաստանի կարմիր ոգնությունը Հարեչատանի վրա կատարված Փաշխատական հարձակման առաջին լուկ որերին պատերազմի դեմ ուղղված տասնյակ հազարավոր թուլցիկներ տարածեց աշխատավորական մասսաների և ամենից առաջ նավաստիների մեջ: Նրա դործունեյությանը պետք է վերադրել այն փաստը, վոր շատ հունական նավերի անձնակազմը հրաժարվեց ռազմամթերք փոխադրել Իտալիա կամ Արևելյան Աֆրիկա: Պաղբասում կարմիր ոգնության աշխատավորները հակապատերազմական թուլցիկներ բաժանեցին նավահանդիստ յեկած իտալական և գերմանական նավերի նավաստիներին: Վերջի վերջո դործն այնտեղ հասավ, վոր հակապատերազմական հզոր ցույց ըսկըսվեց այդ նավերի վրա: Իտալական և գերմանական նավաստիները Հռենաստանի աշխատավորության հետ ձեռք-ձեռքի ցույց արին իտալական և միջազգային Փաշիզմի դեմ: Նորից և նորից հունարեն, իտալերեն և գերմաներեն լեզուներով բացականչություններ հրչեցին՝ «Կորչի՛ Փաշիզմը: Կորչի՛ պատերազմը Հաբեչատանում»:

ԱՄՆ-ում ստեղծված էր Հարեչատանի պաշտպանության միացյալ կոմիտե: Հարեչատանին ոգնելու

գործում առանձին ակտիվութիւնն զարգացրին նեղ-
բազան կազմակերպութիւնները: Դեղորայք և բուժա-
բաններ ուղարկեցին Հարեչատան: Հանդանակութիւ-
նը հենց միայն մի ժողովում տվեց 305 դուլար: Հո-
շանդիստներ և Կանադայում հրատարակվեցին հատուկ
բացիկներ պատերազմի դահերի ոգտին. Արդենտինա-
յում ստեղծվեց ոգնութիւն հատուկ կոմիտե:

Միջազգային կարմիր ոգնութիւն Ֆրանսիական
սեկցիան, կարմիր ոգնութիւն գործադիր կոմիտեյի
վորոշումների վոլով գործելով, մեծ ակտիվութիւն
ծախալեց Հարեչատանի ոգտին:

Անգլիայից Հարեչատան ուղարկվեց սանիտարա-
կան մի ոգանալ: Անգլիացի կանայք Արևելյան Աֆ-
րիկա պատերազմական գործողութիւններին դաշտն
ուղարկեցին անգլիացի գթութիւն ջուրերի մի ջո-
կատ: Այդ նպատակով կատարված հանդանակութիւ-
նը կարճ ժամանակամիջոցում տվեց 100.000 Ֆրանկ:

Կարմիր ոգնութիւն նախաձեռնութիւնը պետք է
վերադրել այն բանը, վոր Ֆրանսիայի հասարակա-
կան կյանքում հայտնի մի ամբողջ շարք գործիչներ
գործեցին ստեղծել «Հարեչական պատերազմի դահե-
րին ոգնող կոմիտե»: «Յեւրոպական ոգնութիւն» նա-
խադաս Մագլինա Բրաունը, «Յերեսիաների իրավունք-
ների պաշտպանութիւն լիգայի» գլխավոր քարտուղար
Յելենա Գոսսեն, մինիստր Պիեր Կոտը, հայտնի գիտ-
նական պրոֆեսոր Լանթելենը, «Ֆրանսիայի ինստի-
տուտի» (Ֆրանսիայի բարձրագույն գիտական ինստ-
տիտուտի) անդամ սոցիալիստ փաստաբան Ժան Լոն-
դեն և շատ ուրիշներ հասարակայնութիւնը կոչ արին

ստեղծել ոգնութեան այլ կոմիտեն. այլ կոմիտեն իրեն խնդիր առաջադրեց ոգնութեան ցույց տալ վերապահներին, սանիտարական նյութեր հալաքել, շեֆութեան ստեղծել պատերազմի բազմաթիւ վորերի նկատմամբ: Հարեչատանին ոգնելու շարժումը ամենալայն միասնական ճակատի բնույթ եր կրում:

Իր աշխատանքի առաջին իսկ որերին այլ կոմիտեն բաց թողեց 50,000 բացիկ և 100.000 կրծքանըչան, վորոնց վաճառքից դոյացած գումարը գործածվեց Հարեչատանում մղվող պատերազմի դահերին ոգնելու համար: Փողոցային միտինգներ անցկացվեցին: Ազգաբնակչութեան ամենալայն շրջանները խանդավառութեամբ վողջունեցին ոգնութեան կոմիտեյի գործունեութեանը:

Համերաշխութեան շարժումը համակեց նաև յերեխաներին: Յերբ առաջին անգամ լուր ստացվեց այն մասին, վոր Փաշխտական ուրաճիկները սպանել եյին հարեչ յերեխաներին, Փրանսիական յերեխաների պատվիրակութեանը բողոքով հանդես յեկալ իտալական հյուպատոսարանի առաջ և իր համակրութեանը հայտնեց Հարեչատանի ներկայացուցչին:

Պատերազմի և Փաշիզմի դեմ պայքարող կանանց համաշխարհային կոմիտեն Հարեչատան ուղարկեց դեղորայքով, հականեխիչ և վիրակապային նյութերով բարձած «խաղաղութեան ինքնաթիւ»: Հարեչատանին ոգնող կոմիտեն Հարեչատան ուղարկեց մի բուժարան 16 մահճակալով, սանիտարական սարքավորումով և անձնակազմով:

Տասնյակ հազարավոր մարդիկ ընկան Արևելյան Աֆրիկայում պատերազմական գործողութիւնների դաշտում, այդ թվում վոչ միայն զինվորներ, այլև քաղաքացիական բնակչութիւն— տղամարդիկ, կանայք, յերեխաներ: Այդ փաստը պատերազմի զոհերին ոգնող կոմիտեյին դրդեց հրավիրել Հարեչստանում մղվող Փաշիստական պատերազմի զոհերի ռզնության յեւրոպական կոնֆերանս:

Ճրանտիայի, Հոլանդիայի, Սկանդինավիայի, Իսպանիայի 100-ից ավելի պատգամավորները, գերմանական և իտալական հակաֆաշիստների ներկայացուցիչները, Հարեչստանի, Հաիթիի, Հյուսիս-ամերիկյան նեգրերի և գաղութային ժողովուրդների ներկայացուցիչները, ամեն ուղղության կազմակերպութիւնների և կուսակցութիւնների ներկայացուցիչները— կոմունիստներ, սոցիալիստներ, գեմոկրատներ, պացիֆիստներ և այլն,— 1936 թվի մարտի 29—30-ին իրար հանդիպեցին Փարիզում «Մեզոն դե լա շիմի»-ում («Քիմիայի տանը»), վորպեսզի քննարկեն պատերազմի զոհերի ոգտին աշխատելու միջոցներն ու ուղիները: Այն մասին, թե ինչպիսի՛ մեծ հետաքրքրութիւն առաջացրեց այդ հավաքույթն ամբողջ աշխարհում, վկայում են շատ կազմակերպութիւններից և անձնավորութիւններից կոնֆերանսի ստացած դիմումները: Ճրանտիական պարլամենտի արտաքին գործոց կոմիտեյի փոխ-նախագահը, գրող ժան Ռիչար Բլոկը, Կալե քաղաքի քաղաքապետը, Մոնրուժի քաղաքապետը, Փրկության բանակը, Լորդ Սեսիլը, Ազգերի Լիգայի բարեկամների անգլիական

լիզան, արհեստակցական կազմակերպութիւնների միջազգային միութեան քարտուղարը և շատ ուրիշներ վողջույնի նամակներ ուղարկեցին:

Այդ կոնֆերանսում կարմիր ոգնութիւնից վորպես ներկայացուցիչ հանդես յեկավ ընկ. Շովին: Նա խոսեց այն մասին, վոր պետք է ոգնել նաև Իտալիայի հակաֆաշիստներին, վորոնք հյուժվում են բանտերում պատերազմի դեմ պայքարած լինելու համար:

ԿԱՐՄԻ ՈԳՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱԿԱՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՈՐԸ

Այն ժամանակվանից, յերբ ոգոստոսի 1-ի ուր պատերազմի դեմ պայքարելու միջազգային որ հայտարարվեց, բոլոր յերկրների կարմիր ոգնութիւններեն խնդիր առաջադրեց այդ ուր բոլոր միախնդնրում, ժողովներում և ցույցերում սպիտակ տեղորի դոհերի հետ համերաշխութեան և խորհրդային Միութեան պաշտպանութեան կոչ անել: Հաճախ կարմիր ոգնութեան խմբերն իրենց վրա ելին վերցնում նախաձեռնութիւնը, և այնտեղ, ուր հակապատերազմական շարժումը թույլ էր, իրենք ելին ոգոստոսի 1-ին հակապատերազմական ցույցեր կազմակերպում: 1934—35 թվականների ոգոստոսի 1-ը կարմիր ոգնութեան բազմաթիւ սեկցիաներն անցկացրին ընկ. Թելմանի ազատութեան համար պայքարելու նշանաբանով:

Բերենք միջազգային հակապատերազմական որվա անցկացման մի քանի որինակներ:

Զվիցերիայի մի փոքրիկ գյուղում, Բեռնի մոտ, կարմիր ոգնության աշխատողները՝ մեկ ուղապարիկ սարքեցին, վորի վրա կար հետևյալ կարմրալույս մակազրությունը. «Ընդդեմ խմպերիալիստական պատերազմի, հանուն Թելմանի ազատության»: Յերեկոյան նրանք այդ ուղապարիկը բաց թողին ազգային տոնի առթիվ գումարված հայրենասիրական ժողովի գըլխավերևում (Զվիցերիայում՝ ոգոստոսի 1-ը ազգային տոնի որ և): Վինտերգուրում (մի ավան և Զվիցերիայում, ուր գերակշռում են մետաղամշակման արդյունարերությունը և ռազմամթերքի արտադրությունը) կարմիր ոգնության աշխատողները պատրաստեցին պատերազմի դեմ ուղղված և Խորհրդային Միության պաշտպանության լոգունգներ կրող հազարավոր թրուուցիկներ և ավտոմոբիլի ու հեծանիվի ուժեղ շարժման ժամերին տարածեցին փողոցներում: Կարմիր ոգնության հորանդական սեկցիայի աշխատողներն ոգոստոսի 1-ին դեպի Գերմանիա տանող խճուղիների վրա ներկերով գրեցին պատերազմի Փաշխատական հրձիգների դեմ, ընկ. ընկ. Թելմանի, Միրենդորֆի ու Ոսեցկու ազատության և Խորհրդային Միության պաշտպանության վերաբերյալ լոգունգներ:

Լիտվայում կարմիր ոգնության աշխատողներն աղավնիներ բաց թողին փոքրիկ դրոշակներով, վորոնց վրա կարգ կերպով կարելի յեր կարդալ հետևյալ մակազրությունը. «Պաշտպանեցեք Խորհրդային Միությունը»:

Լեհաստանում ագոստոսի 1-ի շրջ կարմիր ուղի-
նության ակտիվիստները հեռադրաթեղերի վրա կա-
խեցին հակապատերազմական լուրերը կրող մեծ
տրանսպարանտներ: Լոդոնցիների տակ դանդ էր նը-
կարված և ապա դալիս էր հետևյալ մակագրություն-
ներ. «Ուշագրություն: Ուժեղ լարման հոսանք: Կյան-
քի համար վտանգավոր է»: Այդպիսի ճանապարհով
նրանք մի քանի ժամով ուշացրին տրանսպարանտների
հանձնումը, ստառնալի մակագրությամբ դանդը վա-
խեցնում էր վոստիկաններին:

Նոր համաշխարհային պատերազմի վերահաս ըս-
պառնալիքը, հիտլերյան Ֆաշիզմի զավթողական պը-
լանները, ճապոնական զինվորականության պլանները
պետք է սրեն բոլոր յերկրների աշխատավորների ըզ-
պաստությունը:

1937 թվի ոգոստոսի 1-ի հակապատերազմական ու-
րը պետք է անցկենա Ֆաշիզմի և նոր համաշխարհա-
յին պատերազմի վտանգի դեմ մղվող պայքարում բո-
լոր յերկրների աշխատավորների միասնական ճակատ
կազմելու նշանաբանով: Բոլոր յերկրների աշխատա-
վորական մասսաները միասնական լայն ճակատով դեմ
դուրս կղան պատերազմի Ֆաշիստական հրձիղներին
և ի պաշտպանություն Սորհրդային Միության:

ԲՈԼՈՐ ՈՒԺԵՐՆ Ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ

Միջազգային կարմիր ոգնության արտասահմանյան սեկցիաների բոլոր յելույթներում և կամպանիաներում նորից և նորից ծագում է մասսաների կողմից խանդավառությամբ ղիմավորվող լողունզը՝ «Պաշտպանեցե՛ք Խորհրդային Միությունը»: Վորսվհեսան կարմիր ոգնության աշխատողներին կապիտալի յերկըրներում հայտնի յե, վոր խորհրդային իշխանությունն իր գոյության առաջին իսկ որվանից պարզորոշ ու աներկմիտ կերպով խաղաղության քաղաքականության է հետապնդում: Խորհրդային իշխանությունը լիկվիդացիայի յե յենթարկել ստրկացման ցարական դաղութային քաղաքականությունը:

Խորհրդային Միության խաղաղության քաղաքականությունն ունեցել է և առավել ևս ունի վճռական նշանակություն ընդհանուր խաղաղության պահպանման համար: Խորհրդային Միության քաղաքականությունը, Ժողովուրդների մեծ առաջնորդ Ստալինի հանճարեղ քաղաքականությունը, համաշխարհային պրոլետարիատի պայքարը Կոմինտերնի ղեկավարությամբ՝ խոչընդոտ են հանդիսանում համաշխարհային իմպերիալիստական նոր հրեհհին:

Կարմիր ոգնության աշխատողներին հայտնի յե, վոր Խորհրդային Միությունը սոցիալիզմի յերկիրն

ե, միակ յերկիրն ե աշխարհումս, ուր ժողովրդի բարեկեցությունն աճում ե որ ըստ որե, ուր մարդիկ յերջանիկ են, ուր դործադրկությունը և աղքատությունը մոռացված են, ուր մարդկանց գլխին յերեք չի տեղում բուրժուազիայի և նրա Փաշխտական սպասավորների սպիտակ տեւորը:

Սոցիալիզմի այդ յերկիրը նրանք պաշտպանում են Խորհրդային Միության պրոլետարների և աշխատավորների հետ կողք-կողքի, յերկրագնդիս պատերազմի գլխավոր հրճիգները՝ հիտլերյան Գերմանիայի և Ճապոնիայի պրովոկացիայի դեմ:

Ամբողջ աշխարհի կարմիր ոգնության աշխատողներին և բոլոր աշխատավորներին հայտնի յե, վոր Խորհրդային Միությունը համաշխարհային սոցիալիզմի և համաշխարհային համերաշխության ամբողջն և, այդտեղ ե սպաստարանն ու հենարանը բոլոր հալածվող հեղափոխականների և հակաֆաշիստների համար, սպիտակ տեւորի հարվածի տակ ընկած բոլոր հակապատերազմական մարտիկների համար:

Այն ճշմարտությունը, վոր Խորհրդային Միությունը հանդիսանում ե բոլոր յերկրների աշխատավորների հայրենիքը, ավելի ու ավելի խանդավառ հավանության ե հանդիպում ամբողջ աշխարհի միլիոնավոր մասսաների կողմից: Աշխատավորները կասկտալի բոլոր յերկրներում ավելի լավ են ճանաչում Խորհրդային Միության թշնամիներին և իրենց սեփական մահացու թշնամիներին՝ պատերազմի դերմանական և ճապոնական հրճիգներին: Ամեն մի հարձակում սոցիալիստական հայրենիքի վրա միևնույն ժամանակ

հարձակում ե նրանց վրա, նրանց սեփական շահերի վրա: Դրա համար ել նրանք վողջունում են հերոսական, անպարտելի Կարմիր Բանակին, խաղաղության բանակին, վեր կանգնած ե սոցիալիստական հայրենիքի սահմանադիրին, համաշխարհային սոցիալիզմի գործի պաշտպանության դիրքերում:

Կապիտալիստական բանտերում վո՛չ՝ փորձությունները և վոչ ել խոչտանգումները չեն կարող հուսահատության հասցնել կալանավոր հեղափոխականներին, վորովհետև նրանք գիտեն, վոր ռուսական բուլչեիկները նույնպես տառապել են բանտերում և աքսորում ցարիզմի մտրակի տակ, բայց ցարական տեռորը չկարողացավ խոչընդոտ հանդիսանալ նրանց հաղթանակին:

Բուլչեիկյան կուսակցությունը և խորհրդային իշխանությունն ամբողջ ազգաբնակչությանը դաստիարակում են բոլոր աշխատավորներին միջազգային համերաշխության վոգույ: Այդ ինտերնացիոնալիզմը յերկան ե գալիս և՛ Ավստրիայի փետրվարյան մարտերի գոհերի նկատմամբ հոյակապ համերաշխության մեջ, յերբ մի քանի որում նրանց համար հավաքվեց 1 միլիոն շիլինգ, և՛ իսպանական հակաֆաշիստների նկատմամբ համերաշխության յելույթում, յերբ Խորհրդային յերկրի աշխատավորները մի քանի որում հավաքեցին 2.500.000 Ֆրանկ. այն յերևան ե գալիս և՛ ընկ. ընկ. Թեյմանի ու Ռակոչիի պաշտպանության համար կազմակերպված յելույթներում, և՛ Փաշիզմի զրհերի յգտին կոլտնտեսություններում մոպրական հեկտարները մչակելիս, և՛ կապիտալի կալանավոր-

ների վրա շեփություն վերցնելու աշխատանքում . այն
այժմ յերևան ե գալիս նաև սպիտակ տեռորի շնոր-
հիվ վորբացած յերեխաների համար ինտերնացիոնալ
մանկատներ կառուցելիս :

Խորհրդային յերկրի աշխատավորների համերաշ-
խությունը սպիտակ տեռորի կողմից հետապնդվող
հակաֆաշիստների և նրանց ընտանիքների հետ , մեծ
հոգածությունը կապիտալի յերկրներից յեկած քաղա-
քական մտարանդիների մասին , վարոնք Խորհրդային
Միության մեջ իսկական ապաստան են գտնում և
իրավահավասար յեղբայրներ են հանդիսանում ,
ՄՈՊՐ-ի՝ միջազգային համերաշխության այդ միլիո-
նանոց կազմակերպության գործունեյությունը հաղ-
թական Խորհրդային յերկրում ,— այս բոլորը ցույց
են տալիս , վոր Խորհրդային Միության ազգաբնակ-
չությունը գործնականում կատարում ե ընկեր Ստա-
լինի հետևյալ ցուցումը .

«Մինչև վերջը հավատարիմ լինել պրոլետարական
ինտերնացիոնալիզմի գործին , բուր յերկրների պրո-
լետարների յեղբայրական դաշինքի գործին» :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

	Եջ
Պատերազմի պատրաստումը և սպիտակ տեսորը . . .	3
Սպիտակ տեսորը պատերազմի պատրաստութեան մըջոց և	10
Միջազգային կարմիր ոգնութիւնը պատերազմի դեմ մղվող պայքարում	20
Կարմիր ոգնութիւնը և աշխատավորների մշտնա- կան ճակատը ընդդեմ պատերազմի և ֆաշիզմի . . .	22
Միջազգային կարմիր ոգնութեան աշխատանքն առանձին յիշկրներում	31
Կարմիր ոգնութիւնը Չինաստանում	37
Ի պաշտպանութիւն Հարեշտանի վրա կատարւած Ֆաշիստական հարձակման դոճերի	44
Կարմիր ոգնութիւնը և միջազգային հակապատե- րազմական որը	50
Բոլոր ուժերն ի պաշտպանութիւն Խորհրդային Միութեան	53

Պատ. խմբագրելը՝ Ա. Շահինյան
Տեխ. խմբագրելը՝ Ի. Վարդանյան
Սրբագրելը՝ Ս. Շահբաղյան

Գլավիտի լիազոր ն—9221 Պատվեր 855. Հրատ. 4131 Տիրամ
3000. Թուղթ 72×105. Տպագր. 13/4. մ. Մեկ մամբուլում 51 200
նիշ, 21/4մ. Հեղինակի մամ.

ԳԱՍ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0040277

[124]

ԳԻՆԸ 75 ԿՈՊ.

487

Г. Грюнвальд
М О П Р
в борьбе против войны
Гиз Арм. ССР, Ереван, 1937 г.